

Журило Д. Ю., Вергун В. Г.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Наявність в Україні вугленосного Донбасу і залізрудного Криворіжжя, металургійних центрів Запоріжжя та Маріуполя, наявність протяжної мережі залізниць і шосейних доріг, морських і річкових портів, множинних машинобудівних, підприємств зумовило традиційне науково-технічне забезпечення вирішення питань освоєння природних багатств. Переробка Криворіжської руди в сталь поставила серйозні питання щодо обробки значних об'ємів виплавленої сталі. Традиційно існують дві схеми переробки сталі в прокат за допомогою прокатних станів – блюмінг (який формує заготовки для сортового прокату – блюми) та слябінг (який формує заготовки для сталевих листів – сляби).

Після революції, незважаючи на чисельні спроби купити такі прокатні стани, навіть за золото, капіталістичне оточення СРСР не поспішало продавати доволі складну установку. Було прийнято рішення розробити та виготовити ці складні прокатні стани власними силами. Гордістю конструкторів стали перші вітчизняні блюмінги та слябінги, які було розраховано, сконструйовано та виготовлено без участі закордонних інженерів та виробників. Перший блюмінг було встановлено на Макіївському металургійному заводі, а перший слябінг – на заводі «Запоріжсталь». Більшу частину обладнання було виготовлено на Новокраматорському машинобудівному заводі. Слід зауважити, що слябінгів на 1936 р. у всьому світі було тільки два, обидва в Америці. Третім став встановлений на Запоріжсталі в 1937 р. Про велич заводу «Запоріжсталь» свідчить фраза: «Комбінат витрачав на рік мільярд кубометрів води, загальна протяжність шляхів транспорту на комбінаті перевищувала 230 кілометрів. Для охолодження стін лише доменних печей «Запоріжсталі» витрачалося до 20 мільйонів літрів води на добу [1, с. 9].

Наступного року на заводі «Запоріжсталь» було запроваджено перший в СРСР безперервний широкосмуговий стан 1680 гарячої прокатки [2, с. 176]. Це давало можливість забезпечити не лише машинобудівні заводи сталевим листом, а й катати броньову сталь для броньованих машин, насамперед, танків.

Незважаючи на масове руйнування металургійної промисловості в 1941 – 1943 рр., виробництво було відновлено. Збитки металургійної промисловості України перевищували 44 трлн. карбованців. Було вщент зруйновано 28 металургійних, 4 трубних, 9 метизних, 2 коксохімічних заводів, 27 підприємств вогнетривкої та 28 підприємств рудної промисловості [2, с. 270].

Література:

1. Гольдберг Е. Запорожсталь // Техника – молодежи, 1937, № 1. – С. 7–12.
2. Развитие металлургии в Украинской ССР / З. И. Некрасов, Ю. А. Анисимов, В. В. Врублевский и др. – К: Наукова думка, 1980. – 960 с.